

„VÍTEJTE ZPÁTKY, PANE BONDE“

Agent MI6 James Bond, jenž křížuje svět ve službách Jejeho Veličenstva a snaží se z něj udělat bezpečnější místo, zůstává nejslavnějším filmovým špiónem už od roku 1962, kdy se poprvé objevil na plátně v příběhu *Dr. No*.

Šestým hercem v roli agenta s povolením zabíjet se stal v *Casino Royale* (2006) Daniel Craig. Svou postavu obdařil ocelovou vůlí, větší civilností a výraznou živočišností. Jeho ztvárnění Bonda je spíš klasické, jde o návrat k bondovským kořenům a původním představám Iana Fleminga. Ten původně vytvořil postavu tvrdého, chladného, cynického zabijáka bez vtipných hlášek a sarkasmů. Craigův Bond byl tedy přímočarý a neúprosný, kašlal na to, jestli mu vodku s martini někdo protřepe nebo zamíchá. Ale byl také velmi lidský. Měl své chyby. Krvácel. Mýlil se. Zamiloval se do úřednice britského ministerstva financí Vesper Lyndové v podání Evy Greenové, která ho zradila a jejíž smrt mu zlomila srdce. A diváci to přijali s nadšením. Film *Casino Royale* byl trháček vítězíci na žebříčkách úspěšnosti u kritiky i v tržbách. Podobně si později vedlo *Quantum of Solace* (2010) a po něm *Skyfall* (2012), film oslavující padesáté výročí „značky“, uvedený do kin v roce konání olympiády v Londýně. Jako první bondovka utržil víc než miliardu dolarů.

” Když odhodil svou zbraň, svoji pistoli, do vody, vyjadřovalo to gesto cosi uváženího a definitivního.“

Daniel Craig

VLEVO: Craig na Jedovém ostrově.

NAHOŘE: Bond a Madeleine Swannová (Léa Seydouxová) se v norském lese snaží uniknout pronásledovatelům.

Po uvedení filmu *Spectre* (2015) se zdálo, že Craigovo angažmá v bondovkách je u konce. V závěru filmu řídí agent 007 svůj ikonický Aston Martin DB5 vstříc metaforickému západu slunce a vedle něj sedí chladná blondátá psychiatrička doktorka Madeleine Swannová v podání Léy Seydouxové. I podle smlouvy šlo o Craigovu poslední bondovku. „Po *Spectre* mám pocit, že to už stačilo,“ vyjádřil se herec. „Když odhodil svou zbraň, svoji pistoli, do vody, vyjadřovalo to gesto cosi uváženého a definitivního.“

Nicméně bondovští producenti Michael G. Wilson a Barbara Broccoliová, kteří se o značku starají od smrti svého otce Cubbyho Broccoliho v roce 1996, chtěli, aby se Craig v roli Bonda objevil ještě jednou. Broccoliová vzpomíná: „Tvrdil, že *Spectre* by měla být jeho poslední bondovka, jenže to jsme si samozřejmě nepřáli. Vzal si nějaký čas na rozmyšlenou a já mu nakonec řekla – a teprve po mnoha měsících mi došlo, co to pro něj asi znamenalo: ‚Tvůj příběh ještě neskončil.‘ Nešlo jen o to, že jsem ho chtěla zpátky já. Rozhodující byl pocit, že kruh se ještě neuzavřel.“

„Uběhlo dost času, abych získal odstup,“ připouští Craig, „a s Barbarou jsme to dlouho probírali. Pořád jsme o tom mluvili. Řekl jsem: ‚Jestli do toho půjdeme, pak musíme udělat něco, co bude vážně třešnička na dortu, co bude stát za to. Musíme ten příběh a moje účinkování v něm nějak završit. To by se mi líbilo a myslím, že se to bude líbit i divákům.““

A tak v srpnu 2017 v *Noční show* se *Stephenem Colbertem* Craig ohlásil, že se vrací k roli, která z něj udělala světovou hvězdu. Že vznikne pětadvacátá oficiální bondovka.

Režisérské žezlo převzal Danny Boyle, Oscarem ověřený tvůrce filmů *Milionář z chatrče*, *Trainspotting* a *28 dní poté*. Manchesterský rodák měl s Bondem co do činění už v minulosti, když režíroval zahajovací ceremoniál olympiády v Londýně v roce 2012. Tehdy agent 007 v podání Daniela Craiga doprovázel královnu. Přiletěli spolu helikoptérou z Buckinghamského paláce a seskočili na stadion padákem s motivy britské vlajky, což doprovázela bondovská znělka Montyho Normana. Výjev byl poctou slavné úvodní sekvenci filmu *Špión, který mě miloval* (1977).

Ještě před oznámením Boyleova angažmá začali na scénáři pracovat Neal Purvis a Robert Wade, kteří se podíleli na všech bondovkách počínaje filmem *Jeden svět nestačí* (1999). Scénář nesl pracovní titul *Bond 25*. Když Boyle podepsal smlouvu, přivedl do týmu ještě Johna Hodge. Ten po výbušném debutu *Mělký hrob* napsal scénáře k filmům *Trainspotting*, *Extra život* a *Pláž*. Boyle také angažoval dva své další pravidelné spolupracovníky: výtvarníka Marka Tildesleyho jako vedoucího výpravy a návrhářku kostýmů Suttirat Anne Larlarbovou. Tildesley začínal u divadla podobně jako Boyle a pak se přesunul k filmu. Podílel se na filmech *28 dní poté*, *Milióny*, *Sunshine*, *Trance* a *T2 Trainspotting*. Kromě toho byl jedním z autorů zahajovacího ceremoniálu olympiády v Londýně v roce 2012 a navrhl výpravu Boyleova *Frankensteina* v Národním divadle, kde hrála Naomi Harrisová, Craigova Money Penny. Také Larlarbová sbírala zkušenosti u divadla a poté pracovala jako asistentka uměleckých kostýmů ve filmu *Pláž*, než se počínaje filmem *Sunshine* (2006) stala Boyleovou dvorní kostýmní návrhářkou. Larlarbová působí rovněž jako produkční, spolu s Boylem připravovala film *127 hodin*.

Když byl Boyleův tým pohromadě, začala fáze předprodukce. Hledaly se lokace, konaly se herecké konkursy, plánovaly se kaskadérské akce, navrhovaly se kostýmy a scény. Jenže tři měsíce po zahájení prací Boyle z projektu odstoupil pro „tvůrčí neshody“.

„Všichni jsme strávili spoustu času rozvíjením příběhu. Nakonec jsme dospěli k bodu, kdy jsme se podívali na to, co zatím máme, a společně se shodli: film, který chce udělat Danny, je hodně jiný než film, který chceme my,“ vysvětluje Wilson. „A Danny souhlasil. To se někdy stává. Pořád lepší, když jsme se dokázali domluvit hned, než abychom se pustili do dlouhého bolestivého zápasu. Rozešli jsme se zcela přátelsky a bylo to pro všechny nejlepší, protože kdybychom pokračovali, Danny by se dostal do velmi obtížné situace – a my samozřejmě také,“ dodává Broccoliová.

Pro mnohé ze štábu byl Boyleův odchod bleskem z čistého nebe. Původní tým nyní čekal, až se najde nový režisér. „Zůstali tady všichni, s nimiž jsme společně film chystali, a před námi byl velký otazník: jak budeme pokračovat?“ vzpomíná Tildesley. „Použijeme základy z původního scénáře? Máme se dál scházet? Budeme pokračovat jako tým? Nebo se máme rozejít a vrátit se, až bude jasno? Dospěl jsem k názoru, že nejlíp uděláme, když všechny naše dosavadní návrhy dáme k ledu. Dalo se čekat, že ten, kdo se toho teď ujme, o ně nebude stát. Netušil jsem, jestli budeme pokračovat ze stejného bodu, nebo jestli se vrátíme na začátek.“

Do projektu nakonec nastoupil americký rodák Cary Joji Fukunaga, bývalý student filmové akademie na Newyorské univerzitě, který odtamtud odešel před získáním diplomu, aby natočil svůj španělsky mluvený debut *Sin Nombre*. Za něj získal

cenu za nejlepší režii v oboru drama na filmovém festivalu Sundance a také pověst odvážného, dynamického a vizuálně nápaditého filmaře. Poté se pustil do adaptace románu Charlotte Brontëové *Jana Eyrová*, která zaujala svou atmosférou, a strhujícího příběhu dětských vojáků *Bestie bez vlasti*, který sám napsal, režíroval i nasnímal. Do širšího povědomí se ale dostal špičkovou režii první série průkopnického seriálu HBO *Temný případ*.

„Na Carym je báječné, že je jak umělec, tak skvělý vypravěč,“ říká Broccoliová. „Náš film má mít komplexní příběh a spoustu vrstev, takže jsme potřebovali někoho, kdo se toho nezalekne. Důležité je i to, že Cary je píšící režisér. Věřili jsme, že se nejen dokáže ponořit do děje i postav a velkolepě vyprávět, ale že bude také dbát na umělecký dojem a dá si záležet, aby jeho obrazy byly dokonalé. A umí výtečně pracovat s herci. Je opravdu výjimečný režisér.“

Fukunaga byl navíc bondovským fanouškem už od *Vyhlídky na vraždu* (1985), která byla zčásti natočena v jeho domovském San Francisku. „Bylo to vzrušující. Svého oblíbeného hrdinu jsem poznal, když zachraňoval moje město před zaplavením,“ vzpomíná režisér. „A navíc písničku k tomu nazpívali Duran Duran. Byla to oblíbená kapela mého bratra i moje.“

Nedlouho po uvedení *Spectre* se Fukunaga bavil s Broccoliovou o tom, kam posunout značku teď. „Pozval jsem Barbaru na skleničku a zeptal se jí, jaké mají další plány, jestli už s Michaelem vědí, koho by si představovali jako nového Bonda, a probírali jsme to ze všech stran.“

„Svěřil se mi, že by rád natočil bondovku,“ uvádí Broccoliová. „To nám zalichotilo, ale nevěřili jsme, že k tomu někdy opravdu dojde.“

„Když z projektu vypadl Danny, dal jsem o sobě zase vědět. Zeptal jsem se: ‚Co se to u vás sakra děje?‘“ vybavuje si Fukunaga.

„Načasování bylo dokonalé,“ doplňuje Broccoliová. „Ukázalo se, že Cary je volný a má zájem, a my pak nikdy nezalitovali. Máme rádi režiséry s vlastními vizemi. Pak se snažíme, aby jejich vize zapadly do jistých parametrů, a v tomhle se s Carym úžasně spolupracovalo. Přišel s novým, jedinečným pohledem na Bondův příběh a naprosto nás nadchl.“

Ani ne šest týdnů po odstoupení Dannyho Boylea se objevilo oznámení, že se novým režisérem bondovky číslo 25 stane Fukunaga, první Američan, který se kdy do příběhů agenta 007 pustil. (*Nikdy neříkej nikdy* Irvina Kershnera se nepočítá, protože nešlo o oficiální film produkce EON.) Protože čas letěl, Fukunaga hned začal přepracovávat scénář.

„Usoudili jsme, že dosavadní scénář nenaplnuje to, kam jsme se s pětadvacátou bondovkou chtěli dostat,“ uvádí Wilson. „A tak jsme nechali Caryho, aby na něm s Robem a Nealem zapracoval a pak ho sám dotáhl.“ Na výsluní se vrátily prvky z původního

VPRAVO: Bond ve světlech reflektorů: večírek se koná na Kubě.

scénáře, který vytvořili Purvis a Wade ještě před zapojením Boylea, a byly rozvinuty. „Chtěli jsme natočit klasickou bondovku s moderním šmrncem,“ komentuje to Broccoliová. „A Cary opravdu trefil hřebík na hlavičku.“

Není čas zemřít, jak se pětadvacátá bondovka nakonec jmenuje, navazuje na *Spectre* a soustřeďuje se na Bondův vztah k Madeleine Swannové ztvárněné Léou Seydouxovou. „Mým prvním úkolem bylo prohloubit postavu Madeleine,“ vzpomíná Fukunaga. „Její otec White vystupoval ve všech filmech s Danielem a byl tu ten incident z dětství – jak ji tehdy kdosi přišel zabít. Pod kuchyňským dřezem byla ukrytá pistole a ona ho s ní střílila. Rozhodl jsem se vyjít z jejího vyprávění a snažil jsem se kolem toho vytvořit příběh. Takže jsem si řekl: ‚Aha, co takhle zjistit, kdo to tehdy byl?‘ A z toho se zrodila postava Safina.“

Pro Wilsona a Broccoliovou takové uzavření cyklu představovalo uspokojivé završení Bondovy soukromé cesty, která začala

v *Casino Royale*. „V tomhle prvním [Craigově] filmu je Daniel velice vojenský, cílevědomý, málem jako stroj,“ říká Broccoliová. „A když ho Vesper zradí, rezignuje na citový život. Myslela jsem na to, jak se v průběhu několika filmů jeho postava změní a stane se lidštější. Záleží mu na druhých a víc si uvědomuje vzácné stránky života.“

„Když se Bondem stal Daniel, vnesl do příběhů realismus a emocionální syrovost – tím se změnila škála možností,“ rozvádí to Fukunaga. „Byl teď zranitelnější a to ho v dobrém slova smyslu proměnilo. Někdo mu může zlomit srdce... poranit ho fyzicky... může zemřít. Díky tomu příběh získává mnohem větší napětí.“

„*Není čas zemřít* je vyvrcholením pěti filmů, v nichž Daniel hraje Bonda. Dovrší se vývoj jeho postavy, který začal v *Casino Royale*. Daniel během těch pěti filmů dokázal s postavou udělat něco naprosto výjimečného,“ poznamenává Wilson.

VLEVO: Režisér Cary Joji Fukunaga u vozů Aston Martin DB5 v Mateře.

NAHOŘE: Fukunaga v mobilní laboratoři doktora Q v letounu C-17 Globemaster.

Na začátku filmu *Není čas zemřít* se setkáváme s Bondem připraveným odhodit emocionální krunýř a znovu se zamilovat. Osvojil si poznání, že štěstí lásky stojí za námahu.

„Je to velmi jiný Bond,“ poznamenává Naomi Harrisová, „protože zatím nikdy jsme neviděli Bonda tak soustředěného na milostný vztah, tak odhodlaného ten vztah chránit. Nikdy jsme neviděli, že by se Bond dokázal pro vztah obětovat, a to bude pro diváky něco obrovského. Tenhle Bond lidi opravdu překvapí, hluboce se jich dotkne a bude to důstojné rozloučení s Danielem.“

„Budeme sledovat skutečný vztah mezi mužem a ženou, což je v bondovce málo obvyklé,“ uzavírá Léa Seydouxová. „Bond přilne ke své milované, chová k ní hluboké city. Mezi těmi dvěma se vytvoří blízký vztah naplněný obrovskou důvěrou, navíc ale

nepřijdete o krásná místa ani o úžasné kaskadérské kousky a divoké exploze. Jenže tam bude ten milostný příběh, velice emocionální a půvabný příběh.“

„Je to mnohem zranitelnější Bond a jeho zkušenosti jsou mnohem osobitější,“ pokračuje Fukunaga.

„Je zamilovaný podobně jako v *Casino Royale*, když byl s Vesper v Benátkách. Tohle je zásadní,“ říká Craig. „Je to ale pořád Bond. Má bohužel spoustu hrozných chyb, mezi nimiž ční to, že nikomu nevěří. A když získá důkaz – třebaže chatrný –, že už ho zase žena zradila, postaví se k tomu takhle: ‚A je to tady. Tak vidíš. Jediný člověk, kterému můžeš věřit, jsi ty sám.‘ To mi připadá typicky flemingovské. Musíme do toho zase vrátit Fleminga, a pak to bude víc jako ten původní James Bond.“

NAHOŘE: Fukunaga a Craig mezi natáčením honičky v norských lesích.

NA PROTĚJŠÍ STRANĚ: Bond po výbuchu u hrobky Vesper Lyndové v Mateře.

” V průběhu několika filmů se jeho postava změnila a stane se lidštější. Záleží mu na druhých a víc si uvědomuje vzácné stránky života.“

Barbara Broccoliová, producentka

Fleming ostatně přímo ovlivnil děj v *Není čas zemřít*. „Opakuje se tam několik motivů z *Žiješ jenom dvakrát*,” prohlašuje Fukunaga v narážce na Flemingovu dvanáctou knihu, zfilmovanou v roce 1967.

„Tohle je jeden z bondovských prvků, které jsme vždycky chtěli prozkoumat, a teď se to přímo nabízelo,” říká Broccoliová o jedovaté zahradě, součásti Safinova ostrovního doupěte. „Vždyť jde o konečnou konfrontaci s Bondovým úhlavním nepřítelem, i když v tomhle případě to není Blofeld.“ Ovšem Blofeld, který se vrátil na scénu ve *Spectre*, se v *Není čas zemřít* rovněž objeví.

Fukunaga ve spolupráci s Purvisem a Wadem navrhl novou verzi scénáře. Pak na něj na pár týdnů nastoupil Scott Z. Burns a po něm tvůrkyně seriálů *Potvora* a *Na mušce* Phoebe Waller-Bridgeová. Ta se mu věnovala několik měsíců a vtiskla postavám i ději svou pověstnou duchaplnost a magičnost. Waller-Bridgeovou navrhoval Craig už na začátku. „Viděl jsem *Na mušce* a co s tím udělala... Je to thriller, ale taky pořádně zábavný a nikoho tam netrápí,” prohlásil herec, který toužil po tom, aby se bondovkám vrátila důvtipnost éry Seana Conneryho. „Když jsem viděl *Na mušce*, hned mě napadlo: Tohle je naše autorka! Tohle je člověk, který ví, jak na to, a který do každé scény dovede dát všechny ingredience. Chytrost, vtip, napětí.“

Režisér filmu dodává: „Phoebe je prostě nesmírně inteligentní, nápaditá a umí skvěle vytvářet postavy. Hodně zapracovala na Madeleine, a pokud jde o Bonda, dodala mu náboj, který tenhle příběh nezbytně potřeboval.“

„Tahle kapitola bondovek patří Danielovi, a tak toužil přijít s něčím, co vyvolá poprask, s něčím úžasným,” vypráví vedoucí výpravy Mark Tildesey. „Protože to bylo naposledy, chtěl to pořádně rozjet. A scénář má vážně sílu.“

Tildesley a Larlarbová byli úzce napojeni na Boylea, a tak nepočítali s tím, že by mohli zůstat ve štábu i poté, co se projektu

